

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ

Εβδομαδιαία έκδοση Του Ιερού Ναού Αγίων
Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Πεύκης

Νικολάου Πλαστήρα και Πατριάρχου Γρηγορίου Ε'
Τηλ. 2108027738 email: agioi.apostoloi@gmail.com

«ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ»

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016. Ε' ΛΟΥΚΑ
Ζηνοβίου και Ζηνοβίας μαρτύρων, Κλεόπα και Αρτεμά
εκ των 70 αποστόλων
Έτος 9^ο Τεύχος 407

Η παραβολή του "Πλουσίου και τού Λαζάρου"

(Απομαγνητοφώνηση από εκπομπή της Πειραιϊκής Εκκλησίας, της σειράς εκπομπών:
"Ορθοδοξία και Αίρεση", του Β' Βιβλικού και των συνεργατών του)

Ο Χριστός, ανέφερε την παραβολή του Πλουσίου και του Λαζάρου, σαν συνέχεια της διδασκαλίας του περί καλής και κακής χρήσης των επιγείων αγαθών. Λίγο ενωρίτερα, τους είχε αναφέρει την παραβολή του «Άδικου Οικονόμου», ο οποίος με τη συνετή χρήση των παρόντων αγαθών, (που στην ουσία ήταν περιουσία του Κυρίου του), κατάφερε να αποκτήσει φίλους, γεγονός για το οποίο τον επαίνεσε ο Κύριός του. Συνιστά λοιπόν ο Ιησούς στους ακροατάς του, «να ποιούν φίλους εκ του Μαρμωνά της αδικίας», (δηλαδή των χρημάτων και των άλλων υλικών αγαθών κατ' επέκτασιν), «ίνα όταν εκλείπει, δέξονται υμάς, εις τας αιωνίους σκηνάς» (Λουκάς 16/ιστ: 9).

Μεταξύ των παρευρισκομένων, «ήταν και Φαρισαίοι, φιλάργυροι υπάρχοντες, και προς αυτούς κυρίως, αλλά και προς τους υπολοίπους, απηύθυνε την παραβολή του Πλουσίου και του Λαζάρου. Η παραβολή, δείχνει σαφώς τις ολέθριες και τραγικές συνέπειες της κακής χρήσης του πλούτου, σε αντιδιαστολή προς την προηγούμενη παραβολή του Άδικου Οικονόμου, και αποτελείται από δύο κυρίως σκηνές: Η πρώτη, εκτυλίσσεται επί της γης και η δεύτερη στον Άδη.

Η επίγεια σκηνή, περιλαμβάνει τέσσερεις εικόνες: Την ζωή του Πλουσίου, την ζωή του πτωχού Λαζάρου, τον θάνατο του δεύτερου και τον θάνατο του πρώτου. Η εικόνα που δίνει ο Χριστός για τον πλούσιο, είναι η εικόνα ενός ανθρώπου πολύ πλούσιου, που ζούσε μέσα στην κοσμικότητα, στην άνεση, στην τρυφή, τις απολαύσεις, τις διασκέδασεις και τις συντροφιάς.

Δεν μας αναφέρει ότι ήταν κλέφτης, ή μέθυσος, ή ότι τον πλούτο του τον απέκτησε κακώς, με δόλο, απάτες, τοκογλυφία, κλπ. Απλώς όμως, αφήνει να εννοήσουμε την

αδιαφορία, τη σκληροκαρδία, την απονιά και την ασπλαχνία, που έδειχνε προς τον πτωχό και άρρωστο Λάζαρο, που ήταν παραπεταμένος στην εξώπορτα του σπιτιού του, και αργοπέθαινε από την πείνα, το κρύο, τις αρρώστιες και τις κακουχίες που τον είχαν χτυπήσει.

Αφήνει όμως σιωπηρά να εννοήσουμε, και τις αρετές του Λαζάρου, ο οποίος δεν φθονούσε, ούτε μνησικακούσε, ούτε κακολογούσε τους γύρω του, και ιδιαίτερα τον πλούσιο, για την αδιαφορία και την ασπλαχνία που του έδειχναν. Ούτε όμως εμέμφετο και βλασφημούσε τον Θεό για τα τόσα κακά που τον είχαν βρει, ούτε και τον θεωρούσε υπεύθυνο. Αντίθετα, με καρτερία, ανδρεία, ανεξικακία, πίστη και ελπίδα, υπέμενε όχι μόνο τους αφόρητους και δυσβάστακτους σωματικούς κόπους και βάσανα, αλλά και την έσχατη ταπείνωση, και εγκατάλειψη που υπέφερε από τους συνανθρώπους του.

Αφού λοιπόν έζησε ο φτωχός Λάζαρος ολόκληρη την υπόλοιπη ζωή του, κάτω από αυτές τις τραγικές συνθήκες, και δεν αναπαύτηκε ούτε ανακουφίστηκε έστω και για λίγο, μας λέει ο Κύριος στην παραβολή ότι πέθανε. Από τη στιγμή όμως του θανάτου του, τα πράγματα αλλάζουν τελείως γι' αυτόν: «Εγένετο δε, αποθανείν τον πτωχόν, και απενεχθείν αυτόν υπό των αγγέλων, εις τον Κόλπον του Αβραάμ» (Συνέβη δε, να πεθάνει ο πτωχός, και να μεταφερθεί υπό των αγγέλων στον κόλπο του Αβραάμ). Η ζωή του, δεν σταματά στον σωματικό θάνατο, αλλά αντίθετα συνεχίζει, και μάλιστα κατά τον καλύτερο τρόπο για τον φτωχό Λάζαρο.

Ο Χριστός λέγει, ότι όταν πέθανε ο πτωχός, «αυτός», (δηλαδή ο εαυτός του, ολόκληρη η προσωπικότητά του, ή η ψυχή του, όπως θα έλεγε διαφορετικά), μετεφέρθη υπό των αγγέλων στον Κόλπο του Αβραάμ. Αν η ψυχή δεν επεβίωνε του σωματικού θανάτου, αλλά μια τέτοια αντίληψη ήταν ειδωλολατρική δοξασία, (όπως από πλάνη και κακόδοξα ισχυρίζονται οι Μάρτυρες του Ιεχωβά και οι άλλοι θνητοψυχίτες), τότε για κανένα λόγο δεν θα έλεγε κάτι τέτοιο ο Κύριος, ούτε φυσικά θα προωθούσε δαιμονικές διδασκαλίες, απλώς για να δείξει τις αλλαγές που συμβαίνουν στις τάξεις των Φαρισαίων και του λαού, (όπως παρερμηνεύουν οι εν λόγω αιρετικοί). Δεν θα έλεγε μάλιστα ο Κύριος και τις λεπτομέρειες που ακολουθούσαν τον θάνατο, ότι αφ' ενός η ψυχή του δικαίου Λαζάρου μεταφέρθηκε υπό των αγγέλων, και αφ' ετέρου ότι κατέληξε στον Κόλπο, (δηλαδή στην αγκαλιά) του πατριάρχου Αβραάμ. Τι είναι όμως ο «κόλπος», ή η αγκαλιά του Αβραάμ όπου εκεί μετεφέρθη ο πτωχός αλλά δίκαιος Λάζαρος, και ποια ήταν η γνώμη των ακροατών του Χριστού γι' αυτό τον τόπο;

Μέχρι τώρα, είδαμε ότι οι Εβραίοι πλην των Σαδδουκαίων της εποχής του Χριστού, πίστευαν ανέκαθεν ότι οι ψυχές των δικαίων που ευαρεστούν τον Θεό, οδηγούνται σ' έναν τόπο θείας μακαριότητας, όπου υπάρχουν οι ψυχές των προαποθανόντων δικαίων, και τις υποδέχονται προεξάρχοντας του Αβραάμ και των άλλων πατριαρχών.

Έτσι, διαβάσαμε για το μαρτύριο των επτά αδελφών, του πνευματικού τους πατέρα και της μητέρας των, από τον αντίθετο βασιλιά Αντίοχο τον Επιφανή, ότι η ελπίδα τους ήταν η εξής: «Ούτως γαρ, (δηλαδή με τέτοιο τρόπο) θανόντας ημάς, Αβραάμ, και Ισαάκ και Ιακώβ, υποδέξωνται εις τους κόλπους αυτών, και πάντες οι πατέρες επαινέσουσι. (Διότι, όταν πεθάνουμε κατ' αυτό τον τρόπο, δηλαδή με μαρτύριο προς χάριν της πίστεως στον Θεό, ο Αβραάμ, ο Ισαάκ και ο Ιακώβ, θα μας υποδεχθούν στους κόλπους τους, και όλοι οι προαποθανόντες πατέρες θα μας επαινέσουν) (Δ' Μακκαβαίων 13/ιγ: 17). Είναι λοιπόν σαφής η πίστη των Εβραίων της προ Χριστού εποχής, ότι οι ψυχές των πατέρων ζουν, και μάλιστα υποδέχονται και τις ψυχές των δικαίων μόλις αυτοί πεθάνουν σωματικά.

Τι άραγε συνέβη με την ψυχή του άσπλαχνου πλουσίου; Αυτή βρέθηκε στον Άδη, και υπέφερε διαρκή και ασταμάτητα βάσανα και οδύνες. Όχι μόνο δεν τη συνόδευσαν τιμητικά άγγελοι, αλλά ούτε και την υποδέχθηκε ο Αβραάμ στον τόπο της ουρανίου τρυφής. Το γιατί, το αναλύει στη συνέχεια της παραβολής ο Ίδιος ο Ιησούς.

Ας αναζητήσουμε όμως προκαταβολικά την αιτία, συνδυάζοντας και την προηγούμενη παραβολή του Χριστού: Ο Θεός, στέλνοντας τον πτωχό Λάζαρο στο σπίτι του πλούσιου, παρείχε στον πλούσιο μια σπάνια ευκαιρία: Να αποκτήσει έναν φίλο εκ του Μαμμωνά της αδικίας, δηλαδή μέσω του πλούτου του. Διότι με τόσο πλούτο που είχε, τι θα ζημιωνόταν, αν έδινε και ένα κομμάτι ψωμί στον φτωχό Λάζαρο και τον περιποιόταν λιγάκι; Τόσο πολλά ξόδευε για το ντύσιμό του, αλλά ακόμη και για να παραθέτει πλούσια και πολυτελή δείπνα, επί καθημερινής βάσεως, στους πιθανότατα εξ' ίσου πλούσιους φίλους του. Η ζημία του θα ήταν ευτελής, και ασήμαντη. Σχεδόν μηδενική. Το κέρδος του όμως τεράστιο. Διότι θα έκανε φίλο του τον Λάζαρο, και εκείνος με τη σειρά του, θα τον υποδεχόταν στην άλλη ζωή, στον τόπο που βρισκόταν, στον κόλπο του Αβραάμ. Διότι, αν εδώ μιλεί παραβολικά ο Κύριος, στον στίχο 9 δεν μιλεί καθόλου παραβολικά. Αλλά συνοψίζει το συμπέρασμα που εξάγεται από την παραβολή του άδικου, όμως συνετού οικονόμου, ο οποίος με ξένα χρήματα απέκτησε φίλους. Λέγει λοιπόν τα εξής: «Κι εγώ υμίν λέγω, εαυτοίς ποιήσατε φίλους εκ τους Μαμμωνά της αδικίας. Ίνα όταν εκλείπει, δέξονται υμάς, εις τους αιώνιους σκηνάς». (Και εγώ σας λέγω, κάνετε στους εαυτούς σας φίλους, μέσω των χρημάτων, ούτως ώστε, όταν αυτά λείψουν, αυτοί σας οι φίλοι, να σας υποδεχθούν εις τις αιώνιες σκηνές). (Λουκάς 16/ιστ: 9).

Φανερά, ο Μαμμωνάς της αδικίας, είναι τα χρήματα, και γενικότερα όλα τα υλικά αγαθά που έχει επιτρέψει ο Θεός να διαχειριζόμαστε, και που δεν ανήκουν σ' εμάς, αλλά σ' εκείνον. Οι φίλοι που αποκτούμε με αυτά, είναι όλοι όσοι δέχονται απ' αυτά ελεημοσύνη. Τα χρήματα εκλείπουν, δηλαδή παύουν να υπάρχουν για τον καθέναν από εμάς, όταν εγκαταλείψουμε τον παρόντα κόσμο.

Ποιες είναι όμως οι «αιώνιες σκηνές», που αναφέρει ο Κύριος; Ασφαλώς, ο τόπος που στη συνέχεια ονομάζει: «Κόλπο του Αβραάμ». Θα μπορούσε λοιπόν ο πλούσιος της παραβολής, χωρίς φανερή ζημία, να ελεούσε τον φτωχό Λάζαρο, και έτσι στον καιρό της εξόδου του, δηλαδή τότε που η ψυχή του θα εγκατέλειπε το σώμα του δια του θανάτου, θα είχε έναν φίλο, που θα την υποδεχόταν στις αιώνιες σκηνές, (στον κόλπο του Αβραάμ), και δεν θα πήγαινε έρημη και κακήν κακώς, στον τόπο των βασάνων.

Τονίζουμε για μια ακόμη φορά, ότι ο «Κόλπος του Αβραάμ», δεν είναι μια αφηρημένη και μυθική κατάσταση, όπως θα ήθελαν οι αιρετικοί, αλλά ο Ίδιος ο Κύριος, ακολουθώντας την ορθή (στο σημείο αυτό), Ιουδαϊκή παράδοση, τον συνδέει άμεσα με τις «αιώνιες σκηνές», μια φράση που της προσδίδει πραγματική έννοια, για να προσδιορίσει τον τόπο της αιωνίου μακαριότητας. Ας δούμε όμως στον χρόνο που μας απομένει, και μερικά ακόμα στοιχεία της παραβολής: Στη συνέχεια ο Ιησούς αναφέρει δύο συνδιαλέξεις: Μία για την τύχη του πλούσιου, και μία για την τύχη των αδελφών του. «Και εν τω Άδη, επάρας τους οφθαλμούς αυτού, (αφού σήκωσε τα μάτια του), υπάρχων εν βασάνοις, ορά, (βλέπει), Αβραάμ από μακρόθεν, και Λάζαρον εν τοις κόλποις αυτού» (στίχος 23).

«Ο Πλούσιος λοιπόν από την τρυφή, οδηγήθηκε στην Κόλαση. Από την άνεση στα βάσανα. Από την δόξα, στην ατιμία. Από το φως στο σκοτάδι», (μας λέγει ο άγιος Κύριλλος). Και συνεχίζει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, λέγοντας, ότι «όπως ενωρίτερα βασανιζόταν ο Λάζαρος, στην εξώπορτα του Πλούσιου, βλέποντας τα ξένα αγαθά, έτσι και τώρα, ο πλούσιος βασανιζόταν σκληρότερα, βλέποντας την τρυφή του Λαζάρου, ενώ ο ίδιος ευρισκόταν στον σκοτεινό και αφόρητο τόπο του Άδη. Η αντιπαράθεση των καταστάσεων, κάνει την κόλαση και τα βάσανα πολύ χειρότερα και εντονότερα. Παρόμοια και ο Αδάμ, μετά την πτώση και την έξωσή του από τον Παράδεισο, καθόταν απέναντι του Παραδείσου, και κοιτώντας τι απώλεσε με την παρακοή, επέτεινε την απελπιστική του κατάσταση, και μεγάλωνε την λύπη του και τον ψυχικό του πόνο.

Φανερό είναι και στα λόγια αυτά του Χριστού, ότι η προσωπικότητα του ανθρώπου, (αυτό που αλλού ονομάζεται ψυχή), διατηρείται στο σύνολό της σε ύπαρξη, μετά τον σωματικό θάνατο, και μάλιστα κατά τρόπο τελείως παράδοξο, και εντελώς άγνωστο σ' εμάς,

διατηρεί τις αντιληπτικές της δυνάμεις, και κατά τρόπο ακατάληπτο, ευφραίνεται ή οδυνάται από τα βάσανα, αλλά και αντιλαμβάνεται, γνωρίζει, επικοινωνεί, σκέπτεται, θυμάται την επίγεια ζωή και τις λεπτομέρειές της, κλπ.

Βέβαια για να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε αυτό το μυστήριο, ο Κύριος χρησιμοποιεί ανθρωπομορφικές εκφράσεις για τις ανθρώπινες ψυχές, όπως για παράδειγμα λέγει, ότι ο πλούσιος σήκωσε τα μάτια του και είδε, ενώ πολύ καλά γνωρίζουμε ότι αυτά έλιωναν στον τάφο. Όμως αυτή, είναι κοινή πρακτική του Χριστού, όπως και των υπολοίπων θεοπνεύστων συγγραφέων, να χρησιμοποιούν ανθρωπομορφικές εκφράσεις, όχι μόνον για τις ψυχές, αλλά και για τις υπόλοιπες πνευματικές υπάρξεις, όπως είναι οι άγγελοι, ακόμα και για το υπέρτατο πνεύμα, τον Θεό, λέγοντας ότι ο Θεός έχει χέρια, δάκτυλα, στόμα, κλπ.

Και φωνάζει ο Πλούσιος στην τραγική κατάσταση που βρίσκεται: «Και αυτός φωνήσας, είπε: Πάτερ Αβραάμ, ελέησόν με, και πέμψον Λάζαρον, ίνα βάψει το άκρον του δακτύλου αυτού ύδατος, και καταψύξει την γλώσσα μου, ότι οδυνώμαι εν τη φλογί ταύτη». Αποκαλεί τον Αβραάμ «πατέρα», όπως και οι Φαρισαίοι. Από πού και ως πού; Αν ήταν πατέρας του, θα ποιούσε και τα έργα του Αβραάμ. (Η οδύνη και η βάσανος ταλαιπωρούσε τον πλούσιο. Και μη έχοντας θάρρος να απευθυνθεί στον Λάζαρο, που προηγουμένως αποστρεφόταν και εβδελύττετο, ικετεύει τον Αβραάμ: «Είπε δε Αβραάμ: Τέκνον, μνήσθιτι, ότι απέλαβες συ τα αγαθά σου εν τη ζωή σου, και Λάζαρος ομοίως τα κακά. Νυν δε ωδε, παρακαλείται, συ δε ωδυνάσαι.

Ας προσέξουμε, την αγία ψυχή τον Αβραάμ. Δεν του λέει: «Απάνθρωπε και άσπλαγχε, και ωμέ και παμπόνηρε...» αλλά τον αποκαλεί «τέκνο». Δεν του λέει: «Τώρα θυμήθηκες την φιλανθρωπία και τη συγγνώμη;» Αλλά του αποκρίνεται με συμπάθεια. Ωστόσο, του υπενθυμίζει τη Θεία Δικαιοσύνη. Ας προσέξουμε ότι τον προσκαλεί να θυμηθεί τα γεγονότα της επιγείου ζωής. Η μνήμη, όχι μόνον δεν έχει εγκαταλείψει τις ψυχές, αλλά μάλλον λειτουργεί ταχύτερα και ακριβέστερα τώρα.

Στη συνέχεια ο πλούσιος, αφού βλέπει ότι δεν μπορεί να μεταβάλλει την κατάστασή του, δείχνει όψιμο ενδιαφέρον για τους αδελφούς του, που βρίσκονται στο πατρικό του σπίτι εν ζωή. Μ' αυτά όμως τα λόγια, δείχνει ότι κι εκείνοι είναι ασεβείς, και αδιαφορούν για τον Θεό και περιπαίζουν τον λόγο Του. Μένουν ασυγκίνητοι και αδιάφοροι στις προειδοποιήσεις της Αγίας Γραφής, και επιδίδονται σε ανάλογα έργα, όπως και ο Πλούσιος.

Στην απάντηση του Αβραάμ, ότι έχουν τον Μωυσή και τους προφήτες, ο δε είπεν; «Ουχί πάτερ Αβραάμ, αλλ' εάν τις από νεκρών πορευθεί προς αυτούς, μετανοήσουσιν». Παρατηρήστε, πώς παραμένει αδιόρθωτος, διότι η αίτησίς του, δηλώνει ότι δεν θεωρεί τον Θεό αρκούντως φιλόανθρωπο, ούτε σοφό, ώστε να επιλέξει τα κατάλληλα μέσα σωτηρίας. Παράλληλα όμως η αίτησή του αυτή, εμπεριέχει και το στοιχείο της προσωπικής δικαιολογίας, ότι δήθεν τα μέσα της διδασκαλίας και νουθεσίας που είχε, δεν ήταν αρκετά. Πίσω από την κολακευτική προσφώνηση «Πάτερ Αβραάμ», κρύβεται η άρνηση και η αντίρρηση, και η ένσταση στο Θείο Θέλημα.

Ο Αβραάμ όμως του λέγει, ότι «αν δεν ακούσουν τον Μωυσή και τους Προφήτες, ούτε κι αν κάποιος αναστηθεί εκ νεκρών θα πιστέψουν». Και αυτό το λέγει προφητικά ο Χριστός, διότι όταν ανέστησε λίγο προ του πάθους του τον φίλο του Λάζαρο, όχι μόνο δεν πίστεψαν οι Φαρισαίοι, αλλά αντίθετα ζητούσαν να σκοτώσουν και τον Χριστό και τον Λάζαρο. «Συνεβουλευθήσαν δε οι αρχιερείς, δια να θανατώσωσι και τον Λάζαρο».

Συνοψίζοντας λοιπόν, παρατηρούμε σαφώς, πως η γνήσια Χριστιανική διδασκαλία, και όπως εκφράζεται μέσα από την παραβολή του Πλουσίου και του Λαζάρου, αναφέρεται στην ψυχή του ανθρώπου ως ζώσα μετά τον θάνατο, και μάλιστα υποστασιάζοντας ολόκληρη την προσωπικότητα του ανθρώπου, και διατηρώντας όλες τις δυνάμεις αντιλήψεως, επικοινωνίας, μνήμης, κλπ.